

Đoản khúc 59

NGÀY TẢO MỘ

Tôi đến đây thăm ngôi mộ của tôi. Ba năm trước người ta đưa tôi ra nghĩa trang này. Hôm ấy có người khóc. Chung quanh mộ bia tôi có hoa. Bốn năm ngày sau hoa mới tàn. Sau trận mưa, hoa mới nữa. Người coi nghĩa trang hối hối đổ vào thùng rác. Rồi, thỉnh thoảng mộ tôi vẫn có hoa. Những cánh hoa lẻ tẻ trong lòng một vài người nhớ tôi. Không nhiều.

Hôm nay không còn thế nữa. Tôi đến đây khá sớm. Tôi hỏi hộp không biết hôm nay thế nào. Tôi không biết mình sẽ gặp lại những ai. Hôm nay kỷ niệm ba năm ngày người ta chôn tôi. Tôi còn nhớ ba năm trước, cũng vào ngày này, có linh mục mặc áo lễ, có ca đoàn hát. Trước khi đến đây, tôi nón nao không biết ngày hôm nay có những gì. Tôi hỏi hộp.

Bây giờ rõ rồi, không ai đến cả vì đã quá giờ. Bằng giờ này ba năm xưa người ta đứng chung quanh xác mới chết của tôi. Hôm nay không ai đến. Tôi đợi thêm cho tới ngang chiều thì biết rõ những gì tôi hỏi hộp chờ đợi

không xảy ra. Tôi đợi mãi, bây giờ xế chiều, sắp tối. Sắp tối thì chắc chắn sẽ không có ai ra đây nữa.

Tôi đứng bên cạnh mộ bia của tôi. Tên tôi còn kia. Ngày sinh, ngày chết. Chung quanh vắng quá. Càng về chiều càng vắng.

Tôi đứng đây một mình trong ngày tảo mộ. Nhớ về kỷ niệm ba năm trước. Ngày đó xác tôi còn tươi. Ngay trong nhà quàng, có người cũng chỉ đứng nhìn rồi rảy nước phép lên mặt tôi chứ không dám đến gần. Mới đó mà đã xa cách. Người ta sợ con người khi chết. Ngay người thân sống với nhau hàng ngày, khi chết người ta cũng sợ. Người ta không sợ con trâu, con bò chết, người ta sợ con người. Không biết vì sao lại thế. Khi có người chết, người ta bảo nhà ấy có đám ma.

Có đám ma. Vâng. Có đám ma.

Người ta sợ nghĩa trang. Người ta bảo ngoài nghĩa trang có ma. Sống với nhau mà vừa chết người ta đã sợ xác nhau rồi. Cũng thân xác đó cho nhau say đắm mà sao người ta sợ nó. Người ta bảo nhà có đám ma.

Rất nhiều người sợ đứng trong phòng một mình với xác chết.

Hôm tôi chết, tôi nhìn xác tôi, nhà quàng cố gắng trang sức mà da tôi vẫn xanh, lạnh cứng. Có người đứng nhìn, họ giữ một khoảng cách. Tôi biết họ sợ. Vừa mới nói chuyện, vừa mới ăn cơm chung, vừa mới đi phố, vừa mới gặp nhau thế mà giờ nhìn xác tôi, họ sợ. Tại sao người ta không sợ con vật chết, mà lại sợ xác người?

Chỉ người mới có hồn. Hồn thiêng liêng đi về một cõi vô hình. Không kẻ sống nào có kinh nghiệm về cõi

vô hình như tôi là kẻ chết bây giờ. Hồn ấy có thể vất vương điều linh. Hồn ấy có thể an vui trong cõi hằng sống. Hồn ấy có thể thành ma. Hồn ấy có thể thành thánh. Hồn ấy có thể bình an. Hồn ấy có thể trần trở khác khoải. Thế giới này sau khi chết mới thấy rõ. Tùy thuộc lúc còn sống mà hồn ấy quyết định nơi chốn cho mình ra đi khi chết, và hồn ấy sẽ thành hồn gì.

Người ta sợ xác người vì cái hồn đó.

Xác ấy thành hồn thánh hay hồn ma?

Xác ấy an nghỉ hay là oan hồn khác khoải?

Hồn ấy sẽ về gặp người sống trong thứ hồn nào?

Phải chăng vì thế mà người ta sợ? Phải chăng lúc sinh thời người ta chưa gặp hồn thánh trong xác thân kia nên bây giờ sợ không biết hồn về trong xác thân nào.

Bây giờ trời đang vào tối. Càng không ai dám ra nghĩa trang. Vì thế tôi càng biết chắc là kỷ niệm ba năm ngày tôi chết, vắng quá, nơi ngôi mộ của tôi.

Tôi không muốn đứng trong nghĩa trang này như thế mãi làm gì. Tôi đi tìm một vài kỷ niệm cũ của tôi lúc đương thời. Mắt trời xuống phía sau rừng cây rồi. Mây không còn hồng. Một khoảng trời xám phủ xuống nghĩa trang.

Đầu tiên, tôi trở về ngôi nhà thờ cũ năm xưa. Bậc thêm vẫn như nguyên. Mấy chân nến đồng lâu năm lấm rồi vẫn nằm trong xô tôi gác nhà. Cây thánh giá cũ. Tượng chịu nạn một năm mới sử dụng một lần dịp tuần thánh. Chả có gì thay đổi. Chỉ có tôi đã ra đi. Tám giờ tối có thánh lễ. Nhà thờ đông và vui. Tiếng đàn vẫn như xưa. Người vẫn tập nập. Trong thánh lễ không có lời. Kinh nào cầu nguyện cho tôi. Ai cũng bận rộn với bao nhiêu công việc, bao nhiêu chương trình.

Tôi gặp một vài khuôn mặt quen ngày xưa. Nhưng hôm nay làm sao họ nhìn thấy tôi được. Tôi nhìn họ thôi. Họ cũng bận rộn như bao nhiêu người. Tôi cố nói với họ: "Hôm nay tôi đi tảo mộ! Hôm nay kỷ niệm ngày chết của tôi!" Tiếng tôi như gió bay trong trời rộng, chả ai nghe thấy gì. Tôi leo đèo theo sau họ. Tôi cố nói mà không ai nghe. Tôi đi như thế một quãng đường rồi tôi chán. Tôi phải trả họ về cho đời sống của họ. Rồi một ngày nào họ cũng giống như tôi thôi.

Tôi đi tìm một vài cánh thư đã viết. Tôi bắt gặp mấy lá thư cũ trong căn nhà của người này. Chúng còn đó, nhưng người ta cũng quên rồi. Mấy tấm hình năm xưa. Một chút dư âm còn lại trên cõi đời. Bây giờ nhìn lại, vậy mà ngày đó tôi mất bao thời giờ cho cánh thư ấy. Tôi muốn được lòng người này, tôi muốn tình cảm của người kia. Bây giờ chả còn gì.

Tôi đi tìm một vài đồ dùng của tôi. Bao nhiêu công trình tôi sưu tầm, sách vở, hình ảnh, nghệ thuật. Vì người sống không cùng ý nghĩ với tôi, nên sau khi chết không ai còn gìn giữ chúng cả, chúng đã tan tác và đang dần dần biến đi. Thế mà lúc sống tôi bận tâm sản sóc từng ly từng tí. Có khi tôi tiếc xót về những thứ này. Bây giờ tôi đứng nhìn những thứ ấy sao xa lạ quá.

Một thời để nhớ, một thời thấy là hư vô.

Một thời thu góp, một thời thấy là hoang vu.

Một thời ôm giữ, một ngày thấy là cách xa.

Tôi cũng đi tìm người ngày xưa không thích tôi. Họ ghen tương chuyên này, chuyên kia, họ thử thách tôi điều này điều nọ. Tôi đứng ngay cạnh họ, họ chả biết gì. Có điều trong thế giới siêu hình người chết thấy nhiều điều người sống không thấy. Tôi thấy họ cũng giả hình

nhiều lắm. Họ cũng bon chen nhiều lắm. Sự thành thật thường che đậy bằng những hảo ý tình vi. Tôi thấy họ cũng thường quạ. Vậy mà ngày còn sống tôi cứ bản khoăn về lời phê bình này, lời phê bình kia của họ. Chết rồi mới thấy nhiều cái trên cõi đời quá phù vân.

Tôi cũng đi tìm người ngày xưa tôi không thích. Bây giờ tôi đứng ngay bên cạnh, mà họ cũng chẳng biết gì. Lúc còn sống tôi không thích họ chứ không phải họ không thích tôi. Chết rồi tôi mới biết mình sai. Những người chỉ trích tôi làm tôi bận tâm. Những người tôi không thích thì tôi quên họ. Bây giờ mới thấy mình lắm nhieu. Họ chẳng là gì trong xã hội quý trọng danh vọng. Trong thế giới siêu hình tôi thấy cuộc đời họ có đôn. Vậy mà ngày đó tôi không thích họ. Bây giờ tôi nói với họ: "Tôi xin lỗi nhé. Tôi muốn yêu thương và chân thành." Họ chẳng nghe thấy gì. Tôi leo đèo theo họ một quãng đường rồi tôi thất vọng. Họ chẳng biết gì. Trong trái tim họ, đời khi nhớ đến tôi, họ chỉ buồn. Đó, tôi cũng còn lại một chút dư âm.

Tôi đi lang thang chỗ này chốn kia. Tôi tìm người này người nọ. Tôi đứng bên cạnh bàn ăn và nghĩ thấy hương thơm café. Tôi ngồi trong xe và nghe họ nói chuyện. Tôi ở bãi biển nghe họ nhắc về những kỷ niệm, trong đó có bóng hình tôi. Tôi đi tìm và cũng còn một chút dư âm trên cõi đời. Cuộc sống là tiếp tục. Tôi chẳng còn là bao nữa trong cái dư âm kia.

Hôm nay tôi về về tảo mộ sau ba năm. Tôi sẽ trở lại nghĩa trang này hơn hai mươi năm sau xem tôi như thế nào. Ngày đó là kỷ niệm 25 năm. Người ta gọi là silver jubilee. Ngày lễ bạc.

Lạy Chúa,

Con về nhìn lại ngôi mộ mình sau cái chết. Có những điều ngày xưa phải coi thường, con lại bận tâm, như lời phê bình của người này, kẻ kia, như nỗi sợ này, nỗi lo nọ. Cái bận tâm ấy làm cuộc sống mất bao nhiêu buổi bình minh đẹp, mất bao nhiêu tối trăng mờ màng thơ mộng.

Con đã không biết rong chơi trên cõi đời. Hồn con thiếu tự do vì quá bận rộn với biết bao dự tính. Bây giờ con làm gì với những dự tính đó? Còn người ta, có ai tiếp tục cái dự tính ấy đâu. Có con hay không, cuộc đời vẫn là cuộc đời. Con tưởng ngày con chết đi sẽ là thiếu vắng. Như dòng sông, vừa mức đi một vốc nước, nó lại đầy ngay chỗ còn dấu vết gì. Vậy mà ngày con sống, tưởng mình là cần thiết. Con phải dành cho mình lẽ đúng. Con đã không biết rong chơi trên cõi đời để mất biết bao mùa xuân lá xanh non, mất biết bao mùa hạ nắng thênh thang. Ngày còn sống sao lòng con chật chội quá.

Lạy Chúa,

Có biết bao điều con coi thường ngày xưa, bây giờ con tiếc nuối. Như sự thương mến chân thành. Như trái tim không chật hẹp. Như biết quý sự sự do của con tim hơn. Như sự từ bỏ cho cõi lòng thênh thang hơn. Nếu những ngày đó con biết quý nó, đời sống của con đẹp thêm biết bao, có thêm bao nhiêu con suối hiền hòa, có thêm bao nhiêu thung lũng xanh tươi. Bây giờ con biết, quá trễ.

Có những kỷ niệm như, nhìn lại ngày đó, con bực bội vì họ chẳng chờ để hết hạn mới mua chiếc vé tầu, làm con phải trả thêm tiền. Con bực bội mãi vì họ không

nghe lời. Thực ra họ cũng bạn rộn, luôn luôn bạn rộn. Bây giờ con mới thấy tiếc vì những ngày tháng cứ bạn rộn là bạn rộn, không biết rong chơi. Những thứ bức bối đó làm con mất vui, làm mất những ngày đẹp. Bây giờ nhìn lại nó chả đáng gì.

■

Tôi ngang qua nghĩa trang. Nhìn ngôi mộ tôi lần nữa. Có mình tôi tảo mộ tôi. Kẻ sống đã chôn và cho tôi một ngôi mộ rồi. Bây giờ là phần tôi. Một mình tôi với ngôi mộ của tôi.

Chiều nay đứng bên ngôi mộ của riêng mình nghĩ lại cuộc đời năm xưa. Bây giờ, tôi biết rõ cuộc đời rồi, nếu được trở lại kiếp làm người nữa, tôi sẽ sống như thế nào?

Ngày Tảo Mộ, là bài thứ nhất trong một loạt gồm ba đề tài. Tảo mộ lần thứ hai xảy ra 25 năm sau, tức Ngày Lễ Bạc. Tảo mộ sau cùng xảy ra năm mươi năm sau, tức Ngày Lễ Vàng.

Năm mươi năm sau ngày chết, lúc ấy mọi người cùng sinh thời, quen biết đã chết hết. Nếu hôn bạn trở lại, bạn thấy còn lại dấu tích gì của bạn? Hai đề tài sau sẽ in trong tập suy niệm kế tiếp: ĐƯỜNG ĐI MỘT MÌNH.

đoạn khúc 60

PHÊRÔ LỖI PHẠM

✠

Thảm kịch Phêrô vấp ngã được Phúc Âm tường thuật lại như sau.

Hát thánh vịnh xong, Đức Giêsu và các môn đệ ra đi lên núi Ôliu. Đức Giêsu nói với các ông:

- Tất cả anh em sẽ vấp ngã, vì Kinh Thánh đã chép: Ta sẽ đánh người chân và chiên sẽ tan tác. Nhưng sau khi chỗi dậy, Thầy sẽ đến Galilê trước anh em.

Ông Phêrô liền thưa:
- Dầu tất cả có vấp ngã đi nữa, con nhất định là không.

Đức Giêsu nói với ông:

- Thấy bảo thật anh: Hôm nay, nơi đêm nay, gà chưa kịp gáy hai lần, thì chính anh, anh đã chối Thầy ba lần.

Nhưng ông Phêrô lại nói quả quyết:

- Dầu có phải chết với Thầy, con cũng không chối Thầy” (Mc. 14:26-31).

Đoạn Kinh Thánh trên đưa thời điểm đau thương